

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMİ VE ÖZ YETERLİLİKLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

**INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN CLASSROOM
MANAGEMENT AND SELF-EFFICACY OF CLASSROOM TEACHERS**

Nihal ARSLAN

MEB, nhlarsln63@hotmail.com, <https://orcid.org/0009-0000-9284-8452>

Hakan AKBAŞ

MEB, akbashakan00@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-4553-2636>

Tuba AKBAŞ

MEB, tubaakbas7204@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0004-0199-7241>

Kamil GÜRSOY

MEB, kemalgur_2@hotmail.com, <https://orcid.org/0009-0001-7832-6217>

Behzat HIRDAR

MEB, hirdarbehzat@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0006-8480-3776>

Yılmaz ŞAŞMAZ

MEB, yilmazsasmaz72@hotmail.com, <https://orcid.org/0009-0002-6268-4105>

Ömer BAYHAN

MEB, omerbayhan81@hotmail.com, <https://orcid.org/0009-0007-7837-1273>

1

ÖZET

Araştırma kapsamında sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve öz yeterlilikleri düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada yöntem olarak ilişkisel tarama modeli tercih edilmiştir. Araştırmanın evrenini, 2023-2024 yılında devlet okullarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise evrende yer alan öğretmenler arasından olasılığa dayalı örneklem türlerinden olan “Basit Seçkisiz Örnekleme” yöntemi ile belirlenmiş 312 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada “Genel Öz Yeterlik Ölçeği” ve “Sınıf Yönetimi Ölçeği” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçekler beşli likert tipinde olup genel öz yeterlilik ölçeği 17 madde, sınıf yönetimi ölçeği ise 47 maddeden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları ile toplanan veriler, SPSS 25 paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Veri analizinde araştırma verilerinin normal dağılım sergilediği belirlendiğinden, parametrik testlerle analiz yapılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlilikleri arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna erişilmiştir. Erişilen bu sonuca göre öğretmenlerin öz yeterlilikleri arttıkça sınıf yönetimi konusundaki yeterliliklerinin de artmakta olduğu söylenebilir. Ayrıca araştırmada öğretmenlerin cinsiyet, öğrenim durumu ve mesleki kıdemlerine göre sınıf yönetimi ve öz yeterliliklerinin anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni, sınıf yönetimi, öz yeterlik

ABSTRACT

Within the scope of the research, it was aimed to determine whether there is a significant relationship between classroom management and self-efficacy levels of classroom teachers. Relational scanning model was preferred as the method in the research. The population of the research consists of teachers working in public schools in 2023-2024. The sample of the research consists of 312 teachers selected by the "Simple Random Sampling" method, one of the probability-based sampling types, among the teachers in the population. In the research, "General Self-Efficacy Scale" and "Classroom Management Scale" were used as data collection tools. The scales are five-point Likert type and the general self-efficacy scale consists of 17 items and the classroom management scale consists of 47 items. The data collected with data collection tools in the research were analyzed through the SPSS 25 package program. Since it was determined in the data analysis that the research data exhibited normal distribution, analysis was carried out with parametric tests. The study concluded that there is a positive, moderately significant relationship between teachers' classroom management and self-efficacy. According to this result, it can be said that as teachers' self-efficacy increases, their competence in classroom management also increases. In addition, it was determined in the study that teachers' classroom management and self-efficacy differ significantly according to their gender, educational background and professional seniority.

Keywords: Classroom teacher, classroom management, self-efficacy

1. GİRİŞ

Öğretmenlerin öğrencilerin öğretim etkinliklerini planlayabilmeleri ve öğrenme çıktılarını daha etkili ve verimli değerlendirebilmeleri beklenmektedir (Kahyaoğlu ve Yangın, 2007). Amaç, derslerini ve eğitimlerini öğrenci başarısını artıracak şekilde planlayarak, öğrencilerinin öğretim faaliyetlerini daha iyi ve etkili hale getirmektir (Pajares, 1996). Bu durumda öğretmenlerin sınıfta kullandıkları yöntem ve teknikler onların öğretme becerilerini olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Karademir, 2012).

Öz-yeterlik, kişinin belirli hedefleri gerçekleştiren etkinlikleri gerçekleştirmede başarılı olacağına dair inancıdır (Bandura, 1994). Öğretmen öz-yeterliği, öğretmenin sınıftaki sorunların üstesinden gelme, sınıf yönetimi, öğrenci iletişimi gibi konulara ilişkin inançları olarak tanımlanabilir (Eker, 2014). Öğretmenlerin güçlü inançları rol model olarak öğrencilerin sınıftaki inançlarını da etkileyebilmektedir (Güngör, 2019). Bu durum öğrencilerin akademik ve kişisel niteliklerinin gelişmesine yardımcı olur (Dönmez, 2011).

Öğretmenler kendi öz yeterlik inançları incelediğinde; Kişisel güçlü yönleri, öğretim gücü, çevresel faktörler ve öğrenci katılımını sağlama becerisi gibi faktörlerin dikkate alındığı gösterilmiştir (Telef, 2011). Öz-yeterlik inancını ölçmek için tasarlanan ölçeklerin doğası gereği öznel olması gerektiği öne sürülmüştür (Bandura, 2001). Bandura (2006) öz yeterliliğin ölçülmesine ilişkin temel kavramlar; Bunlar; öğrenme becerileri, sınıf içi öğrenme becerileri, veli desteği sağlama becerileri, çevresel destek sağlama becerileri, okul kültürü oluşturma becerileri ve öğrencileri teşvik etme becerileridir. Ülkemizde yapılan çalışmalar çoğunlukla öğretmenlerin öğretme becerilerini, sınıf yönetimi becerilerini ve öğrenci katılımını sağlamaya yönelik becerileri belirlemeye çalışmaktadır (Akar, 2008; Koç, 2013; Ocak vd., 2017).

Yapılandırmacı eğitim yaklaşımları öğretmenin sınıftaki rolünün değiştirilmesini gerektirir. Artık öğretmen merkezli yaklaşımlar yerini öğrenci merkezli yaklaşımlara bırakmış ve öğrencilerin öğrenmeye ve uygulamaya katılma fırsatları daha fazla olmuştur (Karadağ, Deniz, Korkmaz ve Deniz, 2008). Öğretmenler öğrenmeyi öğrenen, sorumluluk sahibi,

yaratıcı, eleştirel ve bilgiyi uygulayabilen kişiler yetiştirmelidir (Kuru, 2018). Öğretmenler, öğrencilerin öğrenme sırasında bilgiyi arama, var olan bilgiyi netleştirme ve değerlendirme gibi becerilerini geliştirmelerine olanak tanıyan bir eğitim ortamı oluşturmalarıdır (Atasoy ve Akdeniz, 2006). Pedagojide öğrencilerin sınıfta pasif olduğu varsayılarak, öğretmenlerin yaşa uygun kaynaklar ve sınıf yönetimi yoluyla öğrencilerin sınıfta daha aktif olmalarını sağlamaları gerekmektedir (Kurt, 2006).

Müfredatta iyi iletişim becerisine sahip olan, sınıfta yeni yöntem ve yaklaşımları denemekten çekinmeyen, öğrencilerin fikir farklılıklarını destekleyen çok az öğretmenin olduğu söylenmektedir (Erdoğan, 2011). Ancak günümüz öğretmenlerinin sorunları çözebilmeleri, işbirliği yapabilmeleri, akademik sorumluluklar üstlenebilmeleri ve okullarla, ailelerle ve çevreyle etkili iletişim kurabilmeleri gerekmektedir (Gordon, 2013). Öğrencilerin sınıftaki öğrenme etkinliklerine katılımının artmasıyla eğitim performansının da artması beklenmektedir (Küpeli, 2019).

Sınıf yönetimi; eğitim sürecinin etkili ve nitelikli gerçekleşmesi için sınıf içi eğitim etkinliklerinin öğrenciler adına yönetilmesidir. Öğretmenin, eğitim ve öğrenim süreci için sınıf düzenini sağlamak adına kullandığı tüm yöntemler sınıf yönetimidir. Sınıf yönetiminde öğrenmenin gerçekleşebilmesi için çeşitli yaklaşımlar benimsenmekte, sınıf içi uyumun sağlanması için önleyici planlar yapılmakta, sınıf düzeni için ortaya çıkan problemler çözülmekte, sınıf içi kurallar belirlenmektedir (Kaplan, 2018). Sınıf yönetiminin en öncelikli amacı çocuklara kendini güvende hissettirmektir. Çocukların kendilerini ifade etmeleri, sınıfa ait hissetmeleri için sınıf yönetiminin yarattığı ortam başarılı bir eğitim süreci için de oldukça önemli olmaktadır (Shank ve Santiago, 2021).

Öğretmenler, etkili sınıf yönetimi için gerekli müfredatı hazırlama ve uygulama sorumluluğuna sahiptir. Öğretmenlerin ders anlatırken kural koyma, çocuklarla etkili iletişim kurma, istenmeyen davranışları değiştirme, zaman yönetimi, sınıf düzeni gibi sınıf yönetimi konularında beceriler kazanması gerekmektedir. Öğretmenin sınıfta olumlu bir ortam yaratma rolü sistematik yönetimden gelir. Yani öğretmenler tarafından etkili bir yapılan sınıf yönetimine bağlıdır. Bu durum öğrenci başarısının artırılmasında ve okula karşı olumlu tutum geliştirilmede etkilidir (Akgün, Yazar ve Dinçer, 2011).

Öz yeterlik inancı, kişinin bir şeyi başarmak için gerekli eylemleri yaparak onu başarabileceğine olan inancı olarak tanımlanmaktadır (Bandura, 1977). Öz-yeterlik inançları, kişinin geçmiş deneyimlerine dayalı olarak kişinin başarısı veya başarısızlığı açısından önemlidir (Taç, 2019). Kendine olan inançlar önemlidir çünkü insanların başarısızlık karşısında ne hissettiklerinin yanı sıra başarısızlık karşısında nasıl davranacaklarını da belirler (Büyükkız, 2011). Bu anlamda kişinin inançları, kişinin davranışını anlamının temelini oluşturur (Schunk, 1990). Bandura (2001) öz yeterliliği kişinin bir görevi yerine getirirken başarılı olabileceğine olan inancı olarak tanımlamıştır. Sonuç beklentileri ve insanların yaptıkları işin sonuçlarına ilişkin inançlarıdır (Zararsız, 2012). Bir kişinin yeteneği, kişinin eylemleri hakkında nasıl düşündüğünü gösterir, ancak güven, kişinin kendi yeteneklerinin farkında olmasıdır. Bu duygular çoğunlukla kişinin veya dış çevrenin yorumuna dayanmaktadır (Say, 2005).

Bandura (1977) öğretmenlerin öz yeterliliğini, belirli bir görevi tamamlarken sonuçların olumlu olacağına olan inançları olarak tanımlamıştır. Kişinin kendi yeterliliğine olan inancı, bireyin duygusal süreçlerini etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Öz-yeterlik inancı yüksek olan bireylerin bu sorunları çözmede daha başarılı olmaları beklenirken, öz-yeterliği düşük olan bireylerin öğretme sürecinde kendilerini yetersiz hissetmelerine ve daha fazla başarısızlık korkusu yaşamalarına neden olmaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin özyeterliğinin yüksek olması, öğrencilerinin özyeterliği yüksek bireyler haline gelmelerini

desteklemektedir. Öğretmenlerin öz-yeterlik inançlarının yüksek olması, onlara model olan öğrencilerin de öz-yeterlik inançlarının yüksek olmasını etkilemektedir. Yüksek öz-yeterlik inancı öğrencilerde yüksek akademik performansa yol açmaktadır (Dönmez, 2011). Öğretmenlerin öz-yeterlik inançlarını inceleyen bir araştırmada, öğretmenlerin öz-yeterlik inançlarının bilgi, beceri ve tutumları dikkate alınarak öğretmenlerin öğrencilere bilgi aktarma yeterlikleri incelenmiştir (Zararsız, 2012).

1.1. Araştırmanın Amacı

Yapılan araştırmada öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki alt problemlere cevaplar aranmıştır:

- Öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlikleri hangi düzeydedir?
- Öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlikleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlikleri arasında öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlikleri arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlikleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Yapılan araştırmada öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. İfade edilen amaç doğrultusunda araştırmada ilişkisel tarama modeli tercih edilmiştir. Alanyazında ilişkisel tarama modeli olarak geçen korelasyonel araştırmalarda, değişkenler arasındaki ilişki türü ya da türlerinin ne düzeyde olduğunu belirlemeye çalışılır. Bu yaklaşım, istenen verinin toplanması için ihtiyaç duyulan araçların uygulanması dışında, araştırmacının herhangi bir biçimde yönlendirme ya da müdahale yapmamasını gerektirir (Büyüköztürk vd., 2020).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2023-2024 yılında devlet okullarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise evrende yer alan öğretmenler arasından olasılığa dayalı örneklem türlerinden olan “Basit Seçkisiz Örnekleme” yöntemi (Keser Özmantar, 2018) ile belirlenmiş 312 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma, örneklemini oluşturan öğretmenlerin çeşitli demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Araştırmaya katılım gösteren öğretmenlerin demografik özelliklerine göre dağılımı incelendiğinde %33’ünün kadın (n=103), %67’sinin ise erkek (n=209) öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılım gösteren öğretmenlerin demografik özelliklerine göre dağılımı incelendiğinde %68,3’ünün lisans (n=213), %31,7’sinin ise lisansüstü eğitim mezunu (n=99) öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılım gösteren öğretmenlerin demografik özelliklerine göre dağılımı incelendiğinde %31,1’inin 5 yıl ve altı (n=97), %25,6’sının 6-10

yıl arası (n=80), %17'sinin 11-15 yıl arası (n=53), %12,8'inin 16-20 yıl arası (n=40), %13,5'inin ise 21 yıl ve üzeri (n=42) mesleki kıdeme sahip öğretmenlerden oluşmaktadır.

Tablo 1. Öğretmenlerin demografik özellikleri

Cinsiyet	n	%
Kadın	103	33,0
Erkek	209	67,0
Öğrenim Durumu	n	%
Lisans	213	68,3
Lisansüstü	99	31,7
Mesleki Kıdem	n	%
5 ve altı	97	31,1
6-10 yıl	80	25,6
11-15 yıl	53	17,0
16-20 yıl	40	12,8
21 yıl ve üzeri	42	13,5
Toplam	312	100

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada Genel Öz Yeterlik Ölçeği ve Sınıf Yönetimi Ölçeği veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Yıldırım ve İlhan (2010) tarafından geliştirilen “Genel öz yeterlilik ölçeği” beşli likert tipinde olup, 17 maddeden oluşmaktadır. Sınıf yönetimi ölçeği ise Çetin (2019) tarafından geliştirilmiş beşli likert tipinde olup, 47 maddeden oluşmaktadır. Araştırma verileri farklı illerde ve okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerine ulaşılarak veri toplanmıştır. Bu amaçla, araştırma verileri Google Forms aracılığıyla öğretmenlere link paylaşımı yapılarak uygulama gerçekleştirilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın veri toplama araçları kullanılarak toplanan veriler SPSS 25 paket programı kullanılarak analiz edilmiş, analize başlamadan önce verilerin normal dağılım gösterip göstermediği kontrol edilerek verilerin analizinde parametrik testlerin mi yoksa parametrik olmayan testlerin mi kullanıldığı belirlenmiştir. Verilerin normalliğini sağlamak için basıklık ve çarpıklık değerleri kontrol edilmiştir (Gürbüz ve Şahin, 2017). Ulaşılan değerlere göre verilerin normal dağıldığı kabul edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu durumu göz önünde bulundurarak verileri analiz etmek için parametrik testlerin kullanılması karar verilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlikleri hangi düzeydedir?” olan alt problemi için öğretmenlerden toplanan verilerin betimsel istatistikî yöntemlerle analizi sonucu erişilen ortalama ve standart sapma hesaplamaları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 2. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlik düzeyine ilişkin analiz verileri

Boyutlar	$\bar{x}$	SS
Öz Yeterlik	3,80	,290
Sınıf Yönetimi	3,79	,257

Yukarıdaki tablo incelendiğinde öğretmenlerin öz yeterliklerine ilişkin algı düzeylerinin genel ortalamasının “Katılıyorum ($\bar{x}=3,80$)” düzeyinde olduğu görülmektedir. Bunun yanında araştırmada kullanılan sınıf yönetimi ölçeğinin genel ortalamasının “İyi ($\bar{x}=3,79$)” düzeyinde olduğu görülmektedir.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlikleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” olan alt problemi için öğretmenlerden toplanan verilerin “Bağımsız Örneklem t- Testi” yardımı ile analizi sonucu erişilen bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterliklerinin cinsiyete göre analiz verileri

Boyutlar	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Öz Yeterlik	Kadın	103	3,86	,294	2,619	,00
	Erkek	209	3,77	,284		
Sınıf Yönetimi	Kadın	103	3,68	,209	-5,458	,00
	Erkek	209	3,84	,262		

Yukarıdaki tabloda öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterme durumunu belirlemek için yapılan Bağımsız Örneklem t-Testi bulguları yer almaktadır. Bulgular incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerinin anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t=2,619$; $p=,00$; $p<,05$). Belirlenen anlamlı farklılık, kadın öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerinin erkek öğretmenlerine göre anlamlı derecede yüksek olmasından dolayı kadın öğretmenleri lehinedir ($Ort_{kadın}=3,86 > Ort_{erkek}=3,77$).

Tablo 3’te öğretmenlerin sınıf yönetimi düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterme durumunu belirlemek için yapılan Bağımsız Örneklem t-Testi bulguları yer almaktadır. Bulgular incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre araştırmaya katılan

öğretmenlerin sınıf yönetimi düzeylerinin anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t= -5,458$; $p= ,00$; $p<,05$). Belirlenen anlamlı farklılık, erkek öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerinin kadın öğretmenlerine göre anlamlı derecede yüksek olmasından dolayı erkek öğretmenleri lehinedir ($Ort_{erkek}=3,84 > Ort_{kadın}=3,68$).

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlikleri arasında öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” olan alt problemi için öğretmenlerden toplanan verilerin “Bağımsız Örneklem t- Testi” yardımı ile analizi sonucu erişilen bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterliklerinin öğrenim durumuna göre analiz verileri

Boyutlar	Öğrenim Durumu	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Öz Yeterlik	Lisans	213	3,75	,291	-4,492	,00
	Lisansüstü	99	3,91	,260		
Sınıf Yönetimi	Lisans	213	3,76	,269	-2,676	,00
	Lisansüstü	99	3,85	,220		

Yukarıdaki tabloda öğretmenlerin öz yeterlik düzeylerinin öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık gösterme durumunu belirlemek için yapılan Bağımsız Örneklem t-Testi bulguları yer almaktadır. Bulgular incelendiğinde öğrenim durumu değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerinin anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t= -4,492$; $p= ,00$; $p<,05$). Belirlenen anlamlı farklılık, lisansüstü mezunu öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerinin lisans mezunu öğretmenlerine göre anlamlı derecede yüksek olmasından dolayı lisansüstü eğitim mezunu yöneticileri lehinedir ($Ort_{lisansüstü}=3,91 > Ort_{lisans}=3,75$).

Tablo 4’te öğretmenlerin sınıf yönetimi düzeylerinin öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık gösterme durumunu belirlemek için yapılan Bağımsız Örneklem t-Testi bulguları yer almaktadır. Bulgular incelendiğinde öğrenim durumu değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıf yönetimi düzeylerinin anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t= -2,676$; $p= ,00$; $p<,05$). Belirlenen anlamlı farklılık, lisansüstü mezunu öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerinin lisans mezunu öğretmenlerine göre anlamlı derecede yüksek olmasından dolayı lisansüstü eğitim mezunu yöneticileri lehinedir ($Ort_{lisansüstü}=3,85 > Ort_{lisans}=3,76$).

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlikleri arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” olan alt problemi için öğretmenlerden toplanan verilerin “ANOVA” yardımı ile analizi sonucu erişilen bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterliklerinin mesleki kıdeme göre analiz verileri

Boyutlar	Mesleki Kıdem	n	$\bar{X}$	ss	F	p
Öz Yeterlik	1. 5 ve altı	97	3,92	,253	8,424	,00
	2. 6-10	80	3,79	,269		1-2
	3. 11-15	53	3,79	,263		1-4
	4. 16-20	40	3,76	,198		1-5
	5. 21 ve üzeri	42	3,63	,401		2-5
Sınıf Yönetimi	1. 5 ve altı	97	3,83	,198	2,642	,03 1-2
	2. 6-10	80	3,63	,264		
	3. 11-15	53	3,82	,246		
	4. 16-20	40	3,82	,216		
	5. 21 ve üzeri	42	3,74	,370		

Yukarıdaki tabloda öğretmenlerin öz yeterlik düzeylerinin mesleki kıdeme göre anlamlı farklılık gösterme durumunu saptamak için yapılan ANOVA bulguları yer almaktadır. Bulgular incelendiğinde mesleki kıdem değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerinin anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir (F= 8,424; p= ,00; p<,05). Belirlenen anlamlı farklılık, 5 yıl altı mesleki kıdemi olan öğretmenleri ile 6-10/11-15 yıl ile 21 yıl ve üzeri mesleki kıdemi olan öğretmenleri arasındadır. Ayrıca belirlenen anlamlı farklılık, 21 yıl ve üzeri mesleki kıdemi olan öğretmenleri ile 6-10/11-15 yıl arası mesleki kıdemi olan öğretmenleri arasındadır.

Tablo 5'te öğretmenlerin sınıf yönetimi düzeylerinin mesleki kıdeme göre anlamlı farklılık gösterme durumunu belirlemek için yapılan ANOVA bulguları yer almaktadır. Bulgular incelendiğinde mesleki kıdem değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıf yönetimi düzeylerinin anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir (F= 2,642; p= ,01; p<,05). Belirlenen anlamlı farklılık, 5 yıl altı mesleki kıdemi olan öğretmenleri ile 6-10 yıl arası mesleki kıdemi olan öğretmenleri arasındadır.

3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlikleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” olan alt problemi için öğretmenlerden toplanan verilerin “Pearson Korelasyon Analizi” yardımı ile analizi sonucu erişilen bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlikleri arasındaki ilişkiye ait analiz verileri

Ölçekler		Öz Yeterlik
Sınıf Yönetimi	r	,59 ^{***}
	p	,00

**p<,01

Araştırmada öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlikleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına ilişkin analiz pearson korelasyon analizi ile belirlenmiştir. Analiz sonucunda

öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlikleri arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu ($r = ,59$; $p < ,05$) belirlenmiştir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Yapılan araştırmada öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlik arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bunun yanında araştırma ile öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlik düzeyleri arasında çeşitli değişkenlere göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının da belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada öğretmenlerin sınıf yönetimi algılarının “İyi” düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre öğretmenlerin sınıf yönetimi algılarının yüksek olduğu söylenebilir. Araştırmada öğretmenlerin öz yeterliklerine ilişkin algı düzeylerinin ise “Katılıyorum” düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre öğretmenlerin öz yeterliklerine ilişkin algı düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmada cinsiyet değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıf yönetimi düzeylerinin anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna erişilmiştir. Belirlenen anlamlı farklılık, erkek öğretmenlerin sınıf yönetimi algı düzeylerinin kadın öğretmenlerine göre anlamlı derecede yüksek olmasından dolayı erkek öğretmenleri lehine şeklinde değerlendirilmiştir. Bu sonuç öğretmenlerin sınıf yönetimi algı düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından birbirine benzemediğini ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca cinsiyet değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılık, cinsiyetin öğretmenlerin sınıf yönetimi algı düzeylerine etki ettiği şeklinde de değerlendirilebilir.

Araştırmada öğrenim durumu değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıf yönetimi düzeylerinin anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna erişilmiştir. Belirlenen anlamlı farklılık, lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerin sınıf yönetimi algı düzeylerinin lisans mezunu öğretmenlerine göre anlamlı derecede yüksek olmasından dolayı lisansüstü eğitim mezunu öğretmenleri lehine şeklinde değerlendirilmiştir. Bu sonuç öğretmenlerin sınıf yönetimi algı düzeylerinin öğrenim durumu değişkeni açısından birbirine benzemediğini ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca öğrenim durumu değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılık, öğrenim durumunun öğretmenlerin sınıf yönetimi düzeylerine etki ettiği şeklinde de değerlendirilebilir.

Araştırmada mesleki kıdem değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıf yönetimi algı düzeylerinin anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna erişilmiştir. Belirlenen anlamlı farklılık, 5 yıl altı mesleki kıdemi olan öğretmenleri ile 6-10 yıl arası mesleki kıdemi olan öğretmenleri arasındadır. Erişilen bu sonuç öğretmenlerin sınıf yönetimi algı düzeylerinin mesleki kıdem değişkeni açısından birbirine benzemediğini ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca mesleki kıdem değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılık, mesleki kıdemin öğretmenlerin sınıf yönetimi algı düzeylerine etki ettiği şeklinde de değerlendirilebilir.

Araştırmada cinsiyet değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerinin anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna erişilmiştir. Araştırmada cinsiyet değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılık, kadın öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerinin erkek öğretmenlerine göre anlamlı derecede yüksek olmasından dolayı kadın öğretmenleri lehine olduğu saptanmıştır. Erişilen bu sonuç öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından birbirine benzemediğini ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca cinsiyet değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılık, öğretmenlerin cinsiyetlerinin öz yeterlik algı düzeylerine etki ettiği şeklinde de değerlendirilebilir.

Araştırmada öğrenim durumu değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerinin anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna erişilmiştir. Araştırmada öğrenim durumu değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılık, lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerinin lisans mezunu öğretmenlerine göre anlamlı derecede yüksek olmasından dolayı lisansüstü eğitim mezunu öğretmenleri lehine olduğu saptanmıştır. Erişilen bu sonuç öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerinin öğrenim durumu değişkeni açısından birbirine benzemediğini ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca öğrenim durumu değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılık, öğretmenlerin öğrenim durumlarının öz yeterlik algı düzeylerine etki ettiği şeklinde de değerlendirilebilir.

Araştırmada mesleki kıdem değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerinin anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna erişilmiştir. Belirlenen anlamlı farklılık, 5 yıl altı mesleki kıdemi olan öğretmenleri ile 6-10/11-15 yıl ile 21 yıl ve üzeri mesleki kıdemi olan öğretmenleri arasındadır. Ayrıca belirlenen anlamlı farklılık, 21 yıl ve üzeri mesleki kıdemi olan öğretmenleri ile 6-10/11-15 yıl arası mesleki kıdemi olan öğretmenleri arasındadır. Erişilen bu sonuç öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerinin mesleki kıdem değişkeni açısından birbirine benzemediğini ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca mesleki kıdem değişkenine göre belirlenen anlamlı farklılık, mesleki kıdemin öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerine etki ettiği şeklinde de değerlendirilebilir.

Araştırmada öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öz yeterlik alguları arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna erişilmiştir. Erişilen bu sonuca göre öğretmenlerin sınıf yönetim alguları arttıkça öz yeterlikleri de paralel bir şekilde pozitif yönlü artmakta olduğu söylenebilir. Diğer bir ifade ile elde edilen sonuçlar, öğretmenlerin öz yeterlik arttıkça sınıf yönetimi yeterlikleri de pozitif yönlü değişimlerin olduğu şeklinde de değerlendirilebilir.

Araştırmanın sonuçları dikkate alınarak öğretmenlerin bir okulda görev almadan önce sınıf yönetim yeterliklerinin artırılması için bir eğitimden geçirilmeleri gerektiği önerilebilir.

Öğretmenlerin mesleki yaşamları boyunca kendilerini rahat hissedebilecekleri bir okul ortamının oluşturulması için kanun yapıcılar tarafından çeşitli tedbirler alınabilir. Kanun yapıcıları mesleki açıdan doyumu arttırmak için gerekli girişimleri yapmaları öğretmenlerin öz yeterlikni arttırmak için bir fırsat olarak görmelidirler.

Öğretmenlere belli aralıklarla sınıf yönetimi ve öz yeterliklerinin olumlu olması için neler yapmaları gerektiği konularında görüşler alınarak, çeşitli eğitimler verilmelidir. Benzer şekilde eğitimin diğer eğitim paydaşlarına da verilerek öğretmenlerin öz yeterliklerine etki eden faktörlerinde bilinçli olması sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Akar, C. (2008). Öz yeterlik inancı ve ilkokuma yazmaya etkisi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 185-198.
- Akgün, E., Yarar, M. ve Dinçer, Ç. (2011). Okul öncesi öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerde kullandıkları sınıf yönetimi stratejilerinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1-9
- Atasoy, Ş. ve Akdeniz, A.R. (2006). Yapılandırmacı öğrenme kuramına uygun geliştirilen çalışma yapraklarının uygulama sürecinin değerlendirilmesi. *Milli eğitim dergisi*, 35(170), 157-175.

- Bandura, A. (1977). Self-Efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Bandura, A. (1994). *Self-efficacy*. *Encyclopedia of human behavior*. Newyork: Academic Press
- Bandura, A. (2001). Social Cognitive Theory: An Agentic Perspective. *Annual Review of Psychology*, 52(1), 1-26.
- Bandura, A. (2006). *Guide for Constructing Self-Efficacy Scales*. In: Pajares, F. And Urdan, T.S., Eds., *Self-Efficacy Beliefs of Adolescents*, Age Information Publishing, Greenwich.
- Büyükkiz, K.K. (2011). *Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazma becerileri ile öz yeterlilik algıları arasındaki ilişki üzerine bir araştırma*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çetin, F. (2009). *Eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının sınıf yönetimi ile ilgili davranışlarının incelenmesi*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Dönmez, S. (2011). *Sınıf öğretmenlerinin fen ve teknoloji dersi öz-yeterlilik inançlarının denetim odağına göre farklılığının incelenmesi üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Eker, C. (2014). Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inanç düzeyleri üzerine bir araştırma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 162-178.
- Erdoğan, İ. (2011). *Sınıf yönetimi: dersi konferans, panel ve seminer etkinliklerinde başarının yolları*. İstanbul: Alfa.
- Gordon, T. (2013). *Etkili öğretmenlik eğitimi*. İstanbul: Profil Yayıncılık.
- Güngör, C. (2019). *Öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları ile mesleki kaygı düzeyleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Kahyaoğlu, M. ve Yangın, S. (2007). İlköğretim öğretmen adaylarının mesleki öz yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 73-84.
- Kaplan, Z. (2018). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul.
- Karadağ, E., Deniz, S., Korkmaz, T. ve Deniz, G. (2008). Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı: Sınıf öğretmenleri görüşleri kapsamında bir araştırma. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 383-402.
- Karademir, T. (2012). *Öğretmenlerin öğrenme nesnesi öz-yeterlilik algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Keser Özmentar, Z. (2018). Örneklem yöntemleri ve örneklem süreci. K.Beycioğlu, N.Özer, Y.Kondakçı (Ed.), *Eğitim yönetiminde araştırma* (88-110) içinde. Ankara: Pegem Akademi.

- Koç, C. (2013). Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik algıları ve yapılandırmacı öğrenme oluşturma ortamı becerilerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 240-255.
- Kurt, A. İ. (2006). *Anlamli öğrenme yaklaşımına dayalı bilgisayar destekli 7. sınıf fen bilgisi dersi için hazırlanan bir ders yazılımının öğrencilerin akademik başarılarına ve kalıcılığına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Kuru, G.Ç. (2018). *Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi, Muğla.
- Küpelı, E. (2019). *Ortaokul öğretmenlerinin iletişim becerileri ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Ocak, G., Ocak, İ. ve Kutlu Kalender, M.D. (2017). Öğretmen öz-yeterlik algıları ile öğretme-öğrenme anlayışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(5), 1851-1864.
- Pajares, F. (1996). Self-efficacy beliefs in academic settings. *Review of Educational Research*, 66(4), 543-578.
- Say, M. (2005). *Fen bilgisi öğretmenlerinin öz-yeterlilik inanışları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Shank, M. K., & Santiago, L. (2021). Classroom management needs of novice teachers. *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, 26-34.
- Tabachnick, B.G., & Fidell, L.S. (2013). *Using multivariate statistics* (6.edition). ABD: Pearson Education.
- Taç, P. (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlilikleri ile mesleki yeterliliklerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.
- Telef, B.B. (2011). Öğretmenlerin öz yeterlilikleri, iş doyumları, yaşam doyumları ve tükenmişliklerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 10(1), 91-108.
- Yıldırım, F. ve İlhan, İ. Ö. (2010). Genel öz yeterlilik ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21(4), 301-308.
- Zararsız, N. (2012). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin öz yeterlik algılarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.